

ØKOKRIM

Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av
økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

Justis- og politidepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200907672

Vår referanse
200900094

Vår dato
30. april 2010

HØRING – NOU 2009: 15 *Skjult informasjon – åpen kontroll*

Det vises til departementets høringsbrev av 08.01.2010 med vedlegg.

Metodekontrollutvalget, som har avgitt NOU 2009: 15, hadde et bredt mandat og har avgitt en omfattende utredning. Undertegnede var medlem av utvalget og sluttet seg (med unntak av det som fremkommer i én dissens og én særmerknad) til utvalgets/flertallets forslag. ØKOKRIM vil derfor i denne høringsuttalelsen begrense seg til å kommentere enkelte av utvalgets forslag som anses særlig relevante for embetets virksomhet.

ØKOKRIMs erfaring med og behov for skjult tvangsmiddelbruk og behandlingen av informasjon i straffesaker er knyttet til etterforskningen av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

1. *Innsyn i straffesaksdokumenter – utredningens kapittel 26*

1.1. Innledning

Metodekontrollutvalget har skissert en omlegging av regelverket om siktedes rett til innsyn i straffesaksdokumenter, der det i stedet for at begrepet ”sakens dokumenter” tolkes innskrenkende til ikke å gjelde enkelte kategorier sensitive dokumenter, lovfestes unntak fra innsyn for slike dokumenter. ØKOKRIM støtter i utgangspunktet denne omleggingen, og mener at den vil bidra til et klarere regelverk på området. ØKOKRIM vil likevel slutte seg til utvalgsmedlem Scheas særmerknad, der det tas til orde for at kildeopplysninger som danner grunnlag for bruk av skjulte tvangsmidler ikke skal omfattes av begrepet ”sakens dokumenter”. ØKOKRIM har også enkelte innvendinger mot utvalgets forslag til utforming av unntaket for dokumenter som er utarbeidet som ledd i politiets og påtalemyndighetens interne saksforberedelse, jf. pkt. 1.2. Videre vil ØKOKRIM støtte utvalgets forslag om å åpne for at deler av sakens dokumenter tilgjengeliggjøres for gjennomgang heller enn å oversendes forsvarer, jf. pkt. 1.3.

1.2. Særlig om regulering av påtalemyndighetens interne dokumenter

Utvalget foreslår at dokumenter som er utarbeidet som ledd i politiets og påtalemyndighetens interne saksforberedelse skal unntas fra siktedes innsynsrett på alle stadier i saken. Ifølge utvalgets forslag til § 242 nytt tredje ledd annet punktum skal mistenkte likevel under enhver omstendighet ha *”rett til å gjøre seg kjent med de deler av interne dokumenter som inneholder faktiske opplysninger eller sammendrag eller annen bearbeidelse av faktum som ikke finnes i andre dokumenter mistenkte har tilgang til og som kan antas å ha betydning for saken”*.

ØKOKRIM er enig i at siktede/tiltalte har krav på innsyn i alle *faktiske opplysninger* som er fremkommet eller innhentet under etterforskningen av de handlinger mistanken eller tiltalen gjelder, med mindre lovfestede unntak gjøres gjeldende. Slike opplysninger skal imidlertid ikke fremkomme i interne dokumenter uten at de også fremkommer av dokumenter eller opplysninger som siktede/tiltalte gis innsyn i. Vi ser likevel at et lovfestet unntak fra unntaket kan være egnet til å regulere eventuelle tilfelle der dette av ulike årsaker ikke er skjedd.

Formuleringen ”sammendrag eller annen bearbeidelse av faktum” favner imidlertid, etter vårt syn, vesentlig for vidt. Ifølge utvalget vil typiske eksempler på «sammendrag» være politiets samlerapporter for eksempel om innholdet i et stort databaseslag. «Annen bearbeidelse av faktum» vil kunne være systematiske fremstillinger av data, for eksempel i en tabell, jf. NOU 2009:15 side 305. Politiets samlerapporter og andre rapporter vil alltid være en del av sakens dokumenter, og ikke unntas som interne. Det samme gjelder systematiske fremstillinger av data som brukes som hjelpedokumenter eller på annen måte legges frem i retten. Det er altså ikke nødvendig med noe unntak fra unntaket for interne dokumenter for at slike dokumenter skal omfattes av innsynsretten.

Utover dette bør politiets og påtalemyndighetens egne bearbeidelser av faktum, etter ØKOKRIMs syn, ikke kunne kreves fremlagt. Forslagets ordlyd vil kunne omfatte for eksempel etterforskernes bevisnotater til påtaleansvarlig, avhørsdisposisjoner og aktors innledningsforedrag og prosedyre. Dette er dokumenter som nettopp inneholder politiets og påtalemyndighetens foreløpige syn på saken, deres taktiske vurderinger og subjektivt funderte sammenstillinger av faktum, altså vurderinger som utgjør kjernen i behovet for unntak for interne dokumenter. Utvalgets understrekning av at det *”i utgangspunktet ikke er tilstrekkelig til å nekte innsyn i et sammendrag eller en bearbeidelse at opplysningene finnes i andre dokumenter, det må kreves at sammendraget eller bearbeidelsen finnes i andre dokumenter”*, kan få den konsekvens at innsyn må gis i så å si alle personlige bearbeidelser, ettersom likelydende sammenstillinger aldri vil finnes i de øvrige dokumentene. Dette vil være en lite holdbar situasjon for politi- og påtalemyndigheten.

Vi foreslår derfor at unntaket i § 242 tredje ledd annet punktum begrenses til å omfatte *”de deler av interne dokumenter som inneholder faktiske opplysninger som ikke finnes i andre dokumenter mistenkte har tilgang til og som kan antas å ha betydning for saken”*. Dersom bearbeidelser eller sammendrag inneholder faktiske opplysninger som ikke finnes i andre dokumenter, kan det etter dette gis innsyn i disse.

1.3. Praktisering av innsynsretten

Utvalget har foreslått en endring i straffeprosessloven § 264 som gjør at påtalemyndigheten ikke lenger har en ubetinget plikt til å oversende forsvarer sakens dokumenter i sin helhet, men bare til å gjøre disse tilgjengelig for forsvareren på forsvarlig og hensiktsmessig måte. Utgangspunktet skal, ifølge utvalget, fremdeles være at sakens dokumenter, altså det som i dag finnes på papir, oversendes forsvareren enten i originaler eller kopier. Tilgjengeliggjøring som alternativ er først og fremst ment å gjelde materiale fra skjult tvangsmiddelbruk, men kan også være den mest hensiktsmessige og praktiske løsning med hensyn til store databeslag etc. ØKOKRIM har ved en rekke anledninger, etter overenskomst med forsvarerne, praktisert innsynsretten på denne måten.

ØKOKRIM slutter seg til utvalgets forslag, og anbefaler på det sterkeste at det vedtas en regel som i særskilte tilfelle åpner for tilgjengeliggjøring heller enn utlevering. Det synes å være en alminnelig oppfatning i politiet at mengden informasjon som innhentes som ledd i straffesaker, har økt betydelig de senere årene. For ØKOKRIMs del inngår store databeslag i så nær som alle saker som etterforskes ved embetet. Beslagene omfatter ofte store mengder materiale som er irrelevant for saken og som kan være av svært personlig karakter, for eksempel private bilder, e-post eller sms. Det dreier seg ofte om informasjon som ikke angår siktede i saken, men vedkommendes familiemedlemmer eller andre som har tilgang til den aktuelle datamaskinen. Etter dagens rettstilstand skal forsvarer ha innsyn i alt materiale som er innhentet i etterforskningen, uavhengig av om det vil fremlegges som bevis eller er av betydning for saken. Der flere er tiltalt i samme sak, kan alle forsvarerne ha slik innsynsrett, også hva gjelder personer det ikke tas ut tiltale mot. Dette skaper en stor risiko for at personlig og sensitivt materiale spres til uvedkommende. Dersom materialet tilgjengeliggjøres hos politiet, reduseres risikoen for spredning vesentlig. Også siktedes rettssikkerhet vil dermed kunne styrkes ved at forsvarer gis mulighet til å be om at de deler av materialet vedkommende anser relevant for saken, utleveres enten på papir eller digitalt.

I en sak som er avgjort ved Borgarting lagmannsretts avgjørelse i LB-2010-20122 anførte påtalemyndigheten at det var tilstrekkelig med tilgjengeliggjøring hos Kripos av sensitivt materiale som var brukt som grunnlag for en begjæring om kommunikasjonskontroll. Lagmannsretten kom til at dagens regelverk måtte tolkes slik at forsvarer hadde krav på å få materialet utlevert. Avgjørelsen omfatter tilsynelatende ikke bare materiale med tilknytning til kommunikasjonskontroll, men materiale som inngår i sakens dokumenter generelt. Dersom avgjørelsen anses å gi uttrykk for gjeldende rett, vil en slik lovendring som utvalget har foreslått være nødvendig for at påtalemyndigheten skal kunne videreføre en ordning med tilgjengeliggjøring, og dermed også for en tilstrekkelig ivaretagelse av personvernet til både siktede og tredjepersoner.

2. Advokaters taushetsplikt i straffesaker – utredningens kapittel 29

ØKOKRIM slutter seg til Metodekontrollutvalgets forslag om å lovfeste en taushetsplikt for advokater og andre som utfører tjeneste eller arbeid for et advokatkontor knyttet til opplysninger om noens personlige forhold og bedriftshemmeligheter de får tilgang til i straffesaker, likevel slik at taushetsplikten ikke skal begrense advokatens mulighet til å ivareta klientens interesser. Det er etter vårt syn viktig for personvernet til dem som er involvert i en straffesak at alle de profesjonelle aktørene i en straffesak er underlagt taushetsplikt. Lovforslaget bidrar i så måte til et sterkere personvern og en mer enhetlig regulering på dette området.

3. Skjult fjernsynsovervåking – utredningens kapittel 21

ØKOKRIM støtter forslaget om å presisere at det ved skjult fjernsynsovervåking etter straffeprosessloven § 202a kan filmes fra offentlig sted mot privat sted og fjernsynsovervåking på privat sted, jf NOU 2009: 15 s 224-225. Adgangen antas å kunne bli særlig viktig i miljø saker, ved at det muliggjør filming av for eksempel en jakthytte eller et jakttårn. Ved anførsler om nødvergesituasjon vil det kunne være avgjørende å kunne legge frem film av jakten.

4. Dataavlesning – utredningens kapittel 23

Metodekontrollutvalget legger til grunn at en eventuell innføring av adgang til å bruke dataavlesning må bygge på et solid dokumentert behov. Utvalgets undersøkelser viser at bruken av kryptering av informasjon øker kraftig, og at dette vil gjøre kommunikasjonskontroll og ransaking/beslag til langt mindre effektive etterforskningsmetoder. På denne bakgrunn foreslår utvalget at politiet gis adgang til å bruke dataavlesning som ledd igjennomføringen av kommunikasjonskontroll og hemmelig ransaking.

ØKOKRIM deler utvalgets konklusjon om at bruken av kryptering øker. Embetet har i flere saker opplevd at kryptering har vanskeliggjort etterforskningen. Ett eksempel er en alvorlig bedragerisak der hovedmannen var død. Det var av avgjørende betydning å få tilgang til innholdet i avdødes datamaskin, ettersom det var klare indikasjoner på at maskinen inneholdt viktige bevis mot andre siktede. Datamaskinen var kryptert og det tok ni måneder og en stor porsjon flaks å knekke krypteringen. Innholdet som ble funnet styrket saken mot de andre. I andre saker der kryptering har skapt problemer, har ØKOKRIM klart å få innsyn i informasjonen på annen måte, eller sakene er blitt avgjort uten tilgang til informasjonen.

Etter ØKOKRIMs oppfatning er dataavlesning en svært effektiv måte å få tilgang til informasjon uten hinder av krypteringen. Den løsningen utvalget skisserer (der dataavlesning refererer seg til en gjennomføringsmåte og ikke en selvstendig metode) er i tråd med hvordan ransaking i store informasjonssystemer gjennomføres i dag. Samme verktøy som kan benyttes til skjult dataavlesning ved datainnbrudd, brukes åpent (uten datainnbrudd) til sikring av elektroniske spor ved normale ransakinger/beslag. Utvalgets forslag fremstår for oss som en pragmatisk mellomløsning. Slik vi vurderer dagens situasjon vil det gi tilstrekkelige muligheter til å i vareta våre behov.

Det er likevel viktig å være oppmerksom på at dersom dataavlesning innføres i tråd med utvalgets forslag (det kun tillates i tilknytning de kommunikasjonskontroll og hemmelig ransaking), vil enkelte mulige sporsteder forbli utilgjengelig for politiet. Alt som produseres i informasjonssystemer uten å lagres (eller som lagres utilgjengelig dvs. kryptert eller skjult på annen måte som steganografi), eller som ikke kommuniseres ut via avlyttbare kanaler, kan forbli utilgjengelig. En kan også tenke situasjoner hvor to personer i samme rom ikke snakker sammen, men bruker en datamaskin til å kommunisere uten at noe noen gang lagres eller kommuniseres. I slike tilfeller vil ikke romavlytting gi noen informasjon, og dataavlesning ville ha vært eneste mulighet til å dokumentere hva som "blir sagt".

5. Behovet for endringer i reglene om skjulte tvangsmidler – utredningens del IV

5.1. Innledning

Metodekontrollutvalget legger til grunn at skjulte tvangsmidler bare bør kunne brukes i etterforskningen av alvorlige forbrytelser og dersom særlige behov tilsier det, f eks fordi kriminaliteten ikke har noe offer som kan forventes å bidra til oppklaring, eller fordi kriminaliteten begås i lukkede miljøer som politiet ikke kan forventes å få eller kunne innhente informasjon fra, jf. utredningen side 22 og 100-101.

ØKOKRIM er av den oppfatning at slike særlige behov som trekkes fram i utredningen også gjør seg gjeldende i forhold til enkelte sakstyper som behandles her men hvor det i dag ikke er full adgang til skjulte tvangsmidler. I det følgende omtales to slike sakstyper. Omtalen er ment å illustrere etterforskningsmessige utfordringer til overveielse. Når vi ikke med dette fremsetter konkrete forslag om utvidelse av metodebruk, skyldes det et syn om at det i dagens situasjon er riktigere å se hen til de ressursmessige rammene for etterforskningen enn å utvide adgangen til kommunikasjonskontroll. Noen av de utfordringene som beskrives nedenfor ville kunne avhjelpes med økte etterforskningsressurser.

5.2. Teknisk sporing og kommunikasjonskontroll i saker om ulovlig jakt

De fleste saker om miljøkriminalitet lar seg oppklare ved bruk av tradisjonelle etterforskningsmetoder. ØKOKRIMs Miljøteam har imidlertid erfaring som tilsier at det i etterforskningen av enkelte typer miljøkriminalitet, er nødvendig å ta i bruk skjulte metoder for å få et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag. Dette gjelder særlig uttak av fredet vilt, f eks jakt på de fire store rovdirene ulv, jerv, gaupe og bjørn.

Ulovlig jakt kan straffes med inntil tre års fengsel, jf naturmangfoldsloven § 75 jf § 15. Det kan dermed ikke danne grunnlag for bruk av skjulte metoder etter dagens lovgivning. Straffeloven § 60 a kan riktignok være anvendelig i noen saker om ulovlig jakt, se nærmere om organisering mv nedenfor. Videre kan straffeloven § 152 b annet ledd nr 1 komme til anvendelse, særlig om det tas ut et biologisk viktige dyr. Men om disse bestemmelsene kommer til anvendelse, kan være vanskelig å si på et tidlig stadium i etterforskningen, i hvert fall er det på dette tidspunktet ofte ikke gode nok beviser for det.

Til tross for at strafferammen er tre års fengsel, er ulovlig felling av rovdyr, fangst av fugl og lignende ansett som alvorlig kriminalitet, særlig om det gjelder utrydningstruede arter. Norge har en internasjonal forpliktelse til å sikre vilt, jf Bernkonvensjonen til vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder, ratifisert av Norge 27. mai 1986. Vi viser også til økningen i straffenivået på miljøområdet generelt de senere årene.

Saker om ulovlig felling og fangst har i praksis vist seg svært vanskelige å oppklare. Til illustrasjon er ingen til nå domfelt i Norge for ulovlig felling av ulv, selv om det er all grunn til å tro at slikt har skjedd flere ganger de siste tiåra. Ulovlig jakt er kriminalitet uten et offer som kan bidra til oppklaring, noe som tilsier at skjulte metoder bør kunne tas i bruk. Det gjør det vanskeligere å finne ut hvem som har fanget en falk, lagt ut åte til ulv, skutt en jerv el lign. Et annet moment er at antatte ulovligheter skjer i et for formålet organisert miljø med sterk indre justis. Den som skyter vilt, tilhører som regel

et jaktlag. Disse lagene er ofte godt organiserte, ofte med planer for hvem som har hvilke oppgaver i ulike geografiske områder. De kjennetegnes av tett kontakt, trolig både elektronisk (telefon, nettforum, e-post mv) og fysisk. De er også som regel del av små, tette lokalmiljø, noe som gjør det vanskelig å få eventuelle vitner i tale.

I (ulovlig) jakt brukes så godt som alltid kjøretøy, og *teknisk sporing* vil kunne vise hvor mistenktes kjøretøy har vært i forhold til antatt åsted. Man vil også kunne se hvordan jegerne har forholdt seg til hverandre. Sporing kan gi bilde av forløpet i en jaktsituasjon, herunder hvor dyret eventuelt er fraktet etterpå. Det gjør det mulig å følge antatte gjerningsmenn, også om man skulle miste dem/slippe dem for en periode. Det er med andre ord et særlig behov for denne metoden i saker om ulovlig jakt. Utvalgets vurderinger om teknisk sporing i saker om ulovlig våpenomsetning, se NOU 2009: 15 kapittel 18, har overføringsverdi til jaktsakene.

Bruken av *kommunikasjonskontroll* henger sammen med teknisk sporing i saker som dette. Enkelt sagt vil man komme mye tettere på antatte gjerningsmenn om man også kan følge dialogen mellom jegerne før, under og etter jakten. ØKOKRIM antar at man ved å kombinere disse metodene lettere kunne komme situasjoner i forkjøpet og derved lettere avverge ulovligheter eller ta gjerningsmenn på fersk gjerning. Avlytting og innhenting av opplysninger fra nettilbydere om registrering av samtaler til/fra bestemte telefoner, vil kunne gi viktige bevis for så vidt gjelder subjektive straffbarhetsvilkår og skillet mellom forberedelser og straffbart forsøk. Det vil også opplyse bedre den enkeltes rolle.

En sak fra Trysil hvor det i 2009 ble domfellelse for ulovlig felling av bjørn, illustrerer at trafikkdata kan gi viktige bevis også på andre måter i ulovlig jakt-saker. Mobildata ble benyttet for å bevise bruken av hundepiler, som benyttes når det jaktes med bruk av løs hund. Det sendes da signaler mellom hundens GPS-halsbånd og jegerens mobiltelefon. Dette var svært viktige bevis i saken (skyldspørsmålet er rettskraftig avgjort).

Undertiden er slike saker grenseoverskridende; utrydningstruet vilt tas ut av landet og selges på et internasjonalt marked. Teknisk sporing og kommunikasjonskontroll ville gjøre det mulig å følge kjøretøyet og kartlegge kjøreruta nøyaktig, og videre finne frem til mottakere/bakmenn i samarbeid med andre politimyndigheter. I dag kommer slike saker sjelden lenger enn til et forelegg til den som står for selve transporten over grensen, om ikke saken henlegges.

Det ovennevnte viser etter vårt syn at adgang til teknisk sporing og kommunikasjonskontroll ved bekjempelsen av disse lovbruddskategoriene, har noen gode grunner for seg.

5.3. Kommunikasjonskontroll saker om verdipapirkriminalitet

På samme måte kan en hevde at de etterforskningsmessige utfordringene tilsier det vurderes åpnet for bruk av kommunikasjonskontroll i de mest alvorlige saker om verdipapirkriminalitet, markedsmissbruk gjennom innsidehandel og markedsmanipulasjon etter verdipapirhandelloven § 17-3 første ledd.

Slik verdipapirkriminalitet er alvorlig, samfunnskadelig kriminalitet. Et velfungerende finansmarked er en forutsetning for at næringslivet effektivt skal kunne skape

økonomisk vekst og bidra til velferdsøkning i samfunnet. En effektiv etterforskning og irettføring av saker om markedsmanipulasjon og innsidehandel er avgjørende for tilliten til verdipapirmarkedet. Videre er verdipapirkriminalitet en eksepsjonelt ”lønnsom” form for vinningskriminalitet. Det ligger enorme verdier i verdipapirmarkedet, og selv små verdisvingninger betyr formidable vinningsmuligheter. For de innvidde er det enkelt å tilegne seg en uberettiget andel av disse verdiene. Det ligger i verdipapirkriminalitetens natur at det som kreves for å kunne tilegne seg milliongevinster, kan være et par telefonsamtaler.

De etterforskningsmessige problemene i slike saker følger blant annet av at kommunikasjonen mellom de innvidde *er* selve kriminaliteten. Mens kommunikasjon normalt er et *middel* for å begå en annen form for kriminalitet, vil innholdet i kommunikasjonen kunne være selve kriminaliteten ved denne form for markedsmissbruk. I mange slike saker kan således oppgaven formuleres som å skulle bevise utover enhver rimelig tvil at det har vært en kommunikasjon mellom de impliserte med et bestemt og ulovlig innhold. Typisk for slike saker er at det ikke finnes noen fornærmede eller vitner, det er kun de mistenkte selv som kjenner innholdet i kommunikasjonen. Videre etterlater lovbruddene normalt ikke noen objektivt registrerbare spor, det er f.eks. ingenting som skiller et tilfelle av ulovlig innsidehandel fra en lovlig gjennomført transaksjon. Aktørene er som regel profesjonelle og evner å skjule sin aktivitet og sine spor for politiet. ØKOKRIM har erfart at særlig de mest alvorlige og best organiserte sakene er særdeles vanskelige å oppklare. I andre land har man derimot lyktes med å oppklare selv svært alvorlige og godt organiserte saker, men da med bruk av bl.a. kommunikasjonskontroll.

Det ovennevnte viser etter vårt syn at adgang til kommunikasjonskontroll ved bekjempelsen av visse typer alvorlig verdipapirkriminalitet, har noen gode grunner for seg.

6. Regelverket om utleveringspålegg og beslag – utredningens kapittel 19

ØKOKRIM har enkelte innvendinger mot Metodekontrollutvalgets beskrivelse av forholdet mellom utleveringspålegg og beslag, et forhold som med fordel kan avklares av departementet. Utvalget skriver følgende på side 211 i utredningen:

”Et utleveringspålegg gir ikke politiet rett til å beholde den utleverte tingen. I så fall må det treffes beslutning om beslag, jf. straffeprosessloven §§ 203 eller 211.”

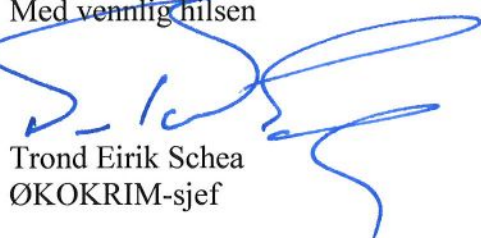
Dette kan synes som en logisk ordning. Systemet i straffeprosessloven legger imidlertid slik vi ser det ikke opp til en slik ordning, noe som gjør at flere problemer vil oppstå dersom den fremgangsmåten utvalget skisserer skulle etterleves i praksis.

Fremgangsmåten ville for det første medføre at det oppstår en dobbel plikt til å underrette siktede og andre som beslutningen angår: Vedkommende vil først måtte underrettes om rettens beslutning etter § 210 første ledd, jf. straffeprosessloven § 53 første ledd jf. § 52 annet ledd første punktum og deretter om påtalemyndighetens beslutning om beslag etter § 205 første ledd siste punktum jf. § 200 første ledd første punktum. For det andre vil systemet kunne medføre at retten vil måtte behandle samme rettslige spørsmål flere ganger; først ved behandlingen av påtalemyndighetens begjæring om utlevering og ved en eventuell anke fra siktede over dette spørsmålet, og

deretter dersom siktede bringer påtalemyndighetens påfølgende beslagsbeslutning inn for retten etter § 208 og denne evt ankes.

Etter ØKOKRIMs oppfatning er det ingenting i veien for at utlevert materiale behandles på samme måte som et beslag, for eksempel mht. spesifisering og inngåelse i sakens dokumenter, uten at det skal utløse noen plikt til å fatte beslagsbeslutning, med de prosessuelle konsekvenser en slik beslutning har. Et dobbeltsporet system som det utvalget skisserer, vil som nevnt medføre et betydelig merarbeid for politiet, påtalemyndigheten og domstolene, uten at det så langt vi kan se innebærer noen nødvendig rettsikkerhetsmessig gevinst for siktede. Vi foreslår derfor at departementet i det videre lovforarbeidet presiserer at regelverket ikke skal forstås slik at det er nødvendig å fatte beslagsbeslutning for materiale som er utlevert på grunnlag av en rettslig beslutning om utleveringspålegg.

Med vennlig hilsen

Trond Eirik Schea
ØKOKRIM-sjef

Kopi: Riksadvokaten, Politidirektoratet